

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Andra kammaren.

Nr 7.

Lördagen den 30 september.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 23 och den 25 innevarande september.

§ 2.

Föredrogs och remitterades till första särskilda utskottet den på kammarens bord liggande motionen nr 6 av herr *Nilsson* i Göteborg *m. fl.*

§ 3.

Föredrogs andra särskilda utskottets memorial, nr 1, angående ersättning till vaktpersonal hos andra särskilda utskottet.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 4.

Vid nu skedd föredragning av fru *Rönn-Christianssons* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet framställa interpellation, angående planläggningen av evakuering av vid luftanfall särskilt utsatta områden, blev denna anhållan av kammaren bifallen.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

första särskilda utskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder, luftfartsfonden och statens allmänna fastighetsfond m. m.;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till gasskyddsutrustning för det civila luftskyddet;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till lotsverket: säkerhetsanstalter för sjöfarten; och

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa rensningsarbeten i Gränsöström mellan Vikbolandet och Gränsö m. m.; samt

andra särskilda utskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293);

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349);

Andra kammarens protokoll vid urtima riksdagen 1939. Nr 7.

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § lagen den 15 juni 1939 (nr 254) om skyldighet för kommun att fullgöra vissa av krig m. m. föranledda arbetsuppgifter;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande om tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m.;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förordnande jämlikt lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.; och

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § lagen den 22 juni 1939 (nr 300) om förbud i vissa fall mot utrikes fraktfart med svenskt fartyg m. m.

§ 6.

Anmäldes och godkändes första särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 4, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder för reglering av prisbildningen på stenkol m. m.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Ekdahl</i>	under 3 dagar fr. o. m. den 30 sept.,
» <i>Råstock</i>	» 2 » » » 1 okt.,
» <i>Andersson</i> i Lindome	» 4 » » » 2 » och
» <i>Johansson</i> i Krogstorp	» 6 » » » 2 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.8 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Tisdagen den 3 oktober.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 26 och den 27 nästlidna september.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att ledamoten av riksdagens andra kammare, redaktören Algot Törnkvist lider av akut luftrörskatarr med feber och är förhindrad att under minst 14 dagars tid utföra riksdagsarbete intygas.

Centrallasarettet, Karlstad, den 30 september 1939.

John Svensson,
las.-läkare.

§ 3.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 30, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv;

nr 31, med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande trafikförsäkring å motorfordon, som nyttjas av staten, m. m.;

nr 32, med förslag till lag om inrättande av ett folkhushållningsdepartement;

nr 33, angående anslag till folkhushållningsdepartementet m. m.; och

nr 34, angående anslag till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring.

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter första särskilda utskottets utlåtanden nr 3—6 samt andra särskilda utskottets utlåtanden nr 2—7.

§ 5.

Föredrogos följande från första kammaren överlämnade protokollutdrag:

nr 46, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att andra särskilda utskottet skulle behandla jämväl Kungl. Maj:ts propositioner: nr 30, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv; och nr 31, med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande trafikförsäkring å motorfordon, som nyttjas av staten, m. m.; ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor; samt

nr 47, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att första särskilda utskottet skulle behandla jämväl Kungl. Maj:ts propositioner: nr 33, angående anslag till folkhushållningsde-

partementet m. m.; och nr 34, angående anslag till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring; ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor.

Dessa inbjudningar blevo antagna av andra kammaren.

§ 6.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts propositioner; och hänvisades därvid

till andra särskilda utskottet propositionerna:

nr 30, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv; och

nr 31, med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande trafikförsäkring å motorfordon, som nyttjas av staten, m. m.;

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 32, med förslag till lag om inrättande av ett folkhushållningsdepartement; samt

till första särskilda utskottet propositionerna:

nr 33, angående anslag till folkhushållningsdepartementet, m. m.; och

nr 34, angående anslag till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Herr *Lindholm* avlämnade en av honom och herr *Wallentheim* undertecknad motion, nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, med förslag till lag om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnplikts-tjänstgöring m. m.

Denna motion bordlades.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Sundström</i> i Vikmanshyttan	under 4 dagar fr. o. m. den	3 okt.,	
› <i>Hult</i> i Vargön	› 4 ›	› 4 ›	och
› <i>Törnkvist</i> i Karlskrona (sjuk)	tills vidare	› 3 ›	.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.12 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Onsdagen den 4 oktober.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 30 nästlidna september.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Riksdagsman *Albin Eriksson*, Toftered, Kungsbacka, är på grund av böldsjukdom förhindrad att fullgöra sitt riksdagsuppdrag till och med den 7 dennes intygas.

Kungsbacka den 2 oktober 1939.

Ernst Werdinius,
leg. läkare.

§ 3.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 29, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående tillfällig vattenreglering, m. m.; och

nr 35, angående anvisande av medel till fonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift m. m.

§ 4.

Föredrogs och remitterades till andra särskilda utskottet den på kammarens bord liggande motionen nr 7 av herrar *Lindholm* och *Wallentheim*.

§ 5.

Föredrogs första särskilda utskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder, luftfartsfonden och statens allmänna fastighetsfond m. m.

Ang. anslag till kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder m. m.

Punkten 1, angående luftskyddsanordningar m. m. vid telegrafverket.

Efter föredragning av punkten yttrade

Ang. luftskyddsanordningar m. m. vid telegrafverket.

Herr **Osberg**: Herr talman! Jag har icke begärt ordet för att komma med något annat yrkande än vad utskottet gjort i föreliggande utlåtande. Men det är ett förhållande som jag icke kan uraktlåta att omnämna här.

I våras fick jag under pågående riksdag tillfälle att besöka patentverket, och vederbörande ciceron visade då ett skyddsrum som utförts under patentverkets gård. Han påvisade också de möjligheter som förefunnos att komma ut ur detta skyddsrum för dem som en gång behövde anlita det. Det gjorde ett pinsamt intryck på mig att se, vilka möjligheter som därvidlag förefunnos. På de båda gavlarna av patentverkets stora komplex var det

Ang. luftskyddsanordningar m. m. vid telegrafverket. (Forts.)

en trumma, genom vilken vederbörande skulle taga sig upp förmedelst en där anbragt järnsteg, och när de kommo upp, skulle de med egen kraft på något sätt lyfta upp en järnlucka för att komma ut i det fria. Denna lucka var medelst två gångjärn fästad vid en stomme. Jag skulle tro, att luckan var 70 à 80 cm i kvadrat. Om en olycka skulle drabba detta hus genom ett bombnedslag och huset rasade, skulle naturligtvis de som tagit sin tillflykt till detta skyddsrum bliva gömda där så lång tid, att det vore små utsikter, att de skulle kunna räddas. Man kan ju förstå, att när det gäller ett så stort hus, skulle det taga flera dagar att få bort de nedrasade massorna och befria de personer, som sökt skydd i detta skyddsrum.

Jag hoppas, att herrarna i telegrafstyrelsen, som nu väl får det föreslagna beloppet, skola se till, att skyddsrummen byggas på ett förnuftigare sätt, än som här skett. För egen del uppskattar jag dessa skyddsrum ganska litet. Men jag har som sagt ingenting att erinra mot det anslag det här är fråga om. Man får göra ett försök.

Vad jag däremot vill ha sagt, det är, att skola skyddsrum anordnas, så skall det ske på ett sådant sätt, att praktiska människor förstå, att det är någon mening med dem, och att de icke bliva riktiga råttfallor för människor, som gå in i dem och sedan icke kunna komma därifrån. Ty det är väl icke avsikten, att man skall släppa till pengar utan att därmed åstadkomma den önskade säkerheten. Jag skulle vilja rekommendera de herrar som sitta i vederbörande utskott att besöka patentverket och se, vilka anordningar som i förevarande fall vidtagits vid detta statens verk. Det skulle även vara intressant för andra kammarledamöter att se på dessa anordningar. De skulle då få en avskräckande bild av huru sådana utbyggnader icke skola utföras.

Herr talman! Jag har intet yrkande.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 2—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 6.

Föredrogos vart efter annat första särskilda utskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till gasskyddsutrustning för det civila luftskyddet;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till lotsverket: säkerhetsanstalter för sjöfarten; och

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa rensningsarbeten i Gränsöström mellan Vikbolandet och Gränsö m. m.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 7.

Föredrogos följande från första kammaren överlämnade protokollsutdrag:

nr 51, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att första särskilda utskottet skulle behandla jämväl Kungl. Maj:ts proposition, nr 35, angående anvisande av medel till fonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift m. m., ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor; och

nr 52, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att andra särskilda utskottet skulle behandla jämväl Kungl. Maj:ts proposition, nr 29, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående tillfällig vattenreglering, m. m., ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor.

Dessa inbjudningar blevo antagna av andra kammaren.

§ 8.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts propositioner; och hänvisades därvid

till första särskilda utskottet propositionen, nr 35, angående anvisande av medel till fondon för inköp av gasgeneratorer för motordrift m. m., samt

till andra särskilda utskottet propositionen, nr 29, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående tillfällig vattenreglering, m. m.

§ 9.

Föredrogs andra särskilda utskottets utlåtande, nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293).

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen.

Sedan utskottets hemställan föredragits, anförde:

Herr **Skoglund**: Herr talman! Vi ha här att behandla ett flertal lagar som avse kristidsåtgärder. Utskottet har, om jag så får säga, icke behandlat lagarna såsom sådana. De godkändes redan av den lagtima riksdag som sammanträtt detta år. Vad utskottet haft att yttra sig över har varit, huruvida riksdagen bör godkänna Kungl. Maj:ts åtgärd att sätta dessa lagar i kraft. Utskottet hemställer nu, att riksdagen måtte gilla Kungl. Maj:ts åtgöranden och att lagarna tills vidare skola tillämpas.

Man torde kunna säga, att vi alla äro överens om syftet med lagarna, nämligen att av penningpolitiska och sociala skäl hindra en olämplig och farlig prisstegring på viktiga förnödenheter. Vi äro nu inne i vad man kan kalla en onormal situation, och vi ha bragts in i den av det krig som pågår i Europa. Det är nog fullt i överensstämmelse med de svenska statsmakternas vid olika tillfällen gjorda uttalanden, när Kungl. Maj:t försöker att, så långt det är görligt, bevara den svenska kronans köpkraft. Vad det däremot kan råda litet olika meningar om, det är, huruvida det var nödvändigt att sätta samtliga här föreliggande lagar i kraft på en gång och att omedelbart som krisen utbröt även gripa till maximiprislagen. Jag är för min del icke övertygad om att, när förfogandelagen sattes i kraft, det var alldeles nödvändigt att samtidigt komma med maximiprislagen. Det är emellertid gjort, och jag anser icke, att det nu skulle vara vare sig lämpligt eller riktigt, om riksdagen försökte bringa den att upphöra, när Kungl. Maj:t satt den i kraft.

Vad jag dock, herr talman, icke anser vara olämpligt, det är att med några ord bringa i erinran vad som framhållits vid behandlingen av dessa lagar. Jag tänker då både på vad som förekom vid årets lagtima riksdag och vad som kan ha kommit fram vid utskottsbehandlingen i andra särskilda utskottet vid denna urtima riksdag.

Första lagutskottet vid 1939 års lagtima riksdag yttrade, när det gällde förfogandelagen: »Förslaget ger staten gentemot de enskilda medborgarna vidsträckta befogenheter, vilka man i vanliga fall icke gärna skulle vilja

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen.
(Forts.)

se tillämpade. Det bör därför också vara en huvuduppgift för lagstiftningen att tjäna såsom medel för åvägabringande av godvilliga överenskommelser i lagstiftningens syfte.» Jag tror, att Kungl. Maj:t sökt åstadkomma godvilliga överenskommelser och att det också i stor utsträckning har lyckats. Den vägen är nog också lättare framkomlig i den kris vari vi nu befinna oss, än den var under krisåren 1914—1920. Jag går ut ifrån att vi nu ha betydligt starkare och mera hållbara organisationer på olika områden av näringslivet, vilka det går att träffa uppgörelser med. Vi ha starka organisationer både på industriens, jordbrukets och handelns områden, och jag kan icke tänka mig något annat, än att dessa organisationer lojalt vilja samarbeta med statsmakterna och stödja statsmakterna i deras strävan att föra oss så oskadda som möjligt igenom den pågående krisen. Vi ha säkerligen framför oss en hård tid, en tid som kommer att bjuda på prövningar i olika avseenden. Det kan då vara värdefullt att räkna på dessa organisationers stöd. Regeringen får naturligtvis icke komma med krav som äro hart när ogenomförbara, och jag hoppas, att den icke skall göra det. Jag tänker exempelvis på att den skulle kunna fordra av organisationerna och deras medlemmar, att de skulle försöka uppehålla en oförminskad produktion till priser som äro direkt förlustbringande. Jag tror, att något sådant icke skulle lyckas och att det skulle medföra stora besvärligheter. Men organisationerna och deras medlemmar, de må sedan bestå av producenter, varuförmedlare eller arbetstagare, få å andra sidan icke utnyttja den inträffade krissituationen till att hugga för sig på ett olämpligt sätt. Vi ha rätt att fordra en samhällssolidaritet, som gör det möjligt för oss att denna gång slippa se den förra kristidens gulascher dyka upp igen.

Vad jag är rädd för, och det är detta som gör, att jag nu tagit till orda, det är, att Kungl. Maj:t av en eller annan anledning — kanske på grund av krav från grupper på den ena eller andra kanten — skulle falla för frestelsen att för tidigt tillämpa maximiprislagen och tillgripa den utan att alldeles särskilda skäl föreläge. Enligt mitt förmenande skulle en sådan åtgärd lätt medföra, att maximiprisen bleve minimipris. Den skulle också kunna allvarligt försvåra möjligheterna att få fram tillräckliga mängder av varor, varor som kanske redan finnas i otillräckliga mängder. Den kan också komma att medföra en smyghandel som vi nog alla vilja undvika, och jag tror, att vi under förra kriget lärde oss, hur skadlig denna var för den allmänna moralen. Människorna stå icke ut med blanketter, deklARATIONER och övervakning mer än till en viss gräns. Jag erinrar mig en gammal redbar lantman nere i Östergötland, som efter att han haft otaliga svårigheter att tyda alla förordningar och ifylla deklARATIONER och blanketter samt lämna uppgifter till olika livsmedelsinspektörer, blev tillfrågad av en granne, hur han klarat detta och hur han hade det med samvetet, och då svarade kort och gott, att samvetet sover, tills vi få andra tider. Tyvärr blev det så i många avseenden, och jag vill icke medverka till att vi skola komma i samma situation en gång till.

I bakgrunden av dessa kristidslagar, som vi nu nödgas antaga, skymtar också en kristidsorganisation med ett flertal olika nämnder och kristidsstyrelser. Utskottet har icke haft anledning att i samband med dessa propositioner pröva lämpligheten av dessa organisationer, om de upporganiserats på ett klokt sätt eller ej. Jag hoppas emellertid, att Kungl. Maj:t skall giva oss tillfälle att i något annat sammanhang få del av hur man tänkt sig dessa organisationer. I utskottet ha vi begärt och fått en föredragning av kanslichefen i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, och av den föredragningen fingo vi veta, hur rikskommissionen hade tänkt sig en kristidsorganisation. När

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen.

(Forts.)

man sedan har följt, vad Kungl. Maj:t har gjort i detta avseende, har man nog fått på känn, att Kungl. Maj:t icke har ansett, att den organisation som försvarsberedskapskommissionen tänkt sig i allo var den riktiga. I alla händelser har Kungl. Maj:t icke följt kommissionens organisationsplan. Jag skulle tro, att det vore av värde, att vi, innan denna riksdag åtskildes, finge litet närmare informationer av regeringen, hur regeringen ser på denna sak.

Under förra världskrisen fingo vi ett stort antal nämnder och styrelser. Vi fingo också ett mycket stort antal kristidsförordningar. Jag vågar utan tvekan säga, att vi fingo för många av båda sorterna och så pass många, att de äventyrade enhetligheten i arbetet. Vad jag vill komma fram till, är, att vi skola i den kris vari vi nu befinna oss akta oss för att få något liknande. Jag vill rekommendera, icke minst med tanke på propositionen nr 7, att vi i första hand skola utnyttja de redan befintliga organen och först i andra hand tillskapa nya. Propositionen nr 7 avser skyldighet för kommun att fullgöra vissa av krig m. m. föranledda arbetsuppgifter. Beträffande denna skulle jag vilja ge de kommuner som ha en god kommunalförvaltning och ett väl organiserat kommunalkontor det rådet, att de icke utan särskilda skäl skola organisera exempelvis en kassarörelse bredvid den ordinarie. I fråga om livsmedelsnämnderna under förra kriget visade det sig, vilka faror man kommer in i, när man tager personer, som icke äro vuxna sina uppgifter, och ger dem alltför mycket att handha samt begär, att de skola taga hand om stora förvaltningsuppgifter, som de icke äro tränade på. Nu ha nog de flesta kommuner det bättre ordnat, än vad de hade vid denna tid. Låt oss därför så långt som möjligt utnyttja de organ som finnas och på dem koppla in de kristidsanordningar som vi vidtaga.

Till slut, herr talman, vill jag uttala min tro på, att det med god vilja och med ömsesidigt hänsynstagande skall vara möjligt för oss att bemästra de svårigheter som i olika avseenden uppstå på folkförsörjningens område, och med detta ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Hans excellens herr statsministern **Hansson**: Herr talman! Med anledning av vad herr Skoglund yttrat vill jag erinra därom, att det har till kamrarna överlämnats en proposition angående organiserandet av ett folkhushållningsdepartement. I denna proposition antydast också riktlinjerna för den organisation som skall lyda under det nya departementet. Denna organisation kommer nu väsentligen att koncentreras till två kommissioner, en livsmedelskommission och en industrikommission, och regeringen strävar efter att inom dessa så långt som möjligt samorganisera all verksamhet som kan bli nödvändig. Någon lust att i onödan bygga ut kommissionsväsendet finnes icke. Vad vi sträva efter, är en så centraliserad och effektiv organisation som möjligt.

Till detta vill jag endast nämna, att vi inom regeringen naturligtvis dela herr Skoglunds uppfattning, att man icke skall tillgripa maktmedel i onödan, men det vore kanske bra, om man från riksdagshåll icke precis ansträngde sig att förslöa de maktmedel, som eventuellt kunna behöva tillgripas.

Herr **Lindqvist**: Herr talman! Utskottets vice ordförande är icke närvarande, och därför har jag begärt ordet i anledning av herr Skoglunds anförande.

Jag har litet svårt att förstå, vart herr Skoglund egentligen vill komma med sitt anförande. Herr Skoglund har ju suttit med i utskottet, och han har varit med om att tillstyrka Kungl. Maj:ts proposition. Denna innebär, att riksdagen skall gilla den åtgärd som Kungl. Maj:t vidtagit i fråga om fullmakts-

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § allmänna förfogandelagen.
(Forts.)

lagarna och deras sättande i kraft. Såvitt jag funnit, har det icke varit några delade meningar i utskottet eller mellan utskottet och regeringen liksom ej heller mellan riksdagen och regeringen i det avseendet, att man icke skall tillgripa större våld, än nöden kräver. Statsministern har ju här nyss understrukt detta, och i den proposition som förelåg vid den lagtima riksdagen i år var detta mycket starkt understruket. Första lagutskottet underströk det också vid sitt tillstyrkande av propositionen. Jag vet icke, om herr Skoglunds anförande skall uppfattas på det sättet, att det man talar här i kammaren behöver man icke väga så noga som det som man varit med om att skriva på papperet. Hade herr Skoglund haft någon från utskottet avvikande mening, hade det varit det riktiga, förefaller det mig, att det kommit till synes i utskottsutlåtandet, om icke på annat sätt så som ett särskilt yttrande av herr Skoglund. Det utlåtande som här föreligger — jag tillåter mig säga det, eftersom det blivit debatt om detsamma — är icke sådant, att det i allo tillfredsställer mig, men jag har likväl icke ansett, att det förelegat tillräckliga skäl att avge en reservation mot utskottets motivering. Sådant den till sist blev avfattad, bör den kunna godkännas.

Herr Skoglund erinrade utöver den proposition och det ärende som nu föreligger om det kommande som gäller maximiprislagen. Icke heller där har herr Skoglund haft något särskilt yttrande eller något särskilt yrkande, och detta väl därför att vi inom utskottet på ett undantag när varit överens om denna maximiprislag och varit överens om att den icke skulle sättas i tillämpning, förrän det visade sig omöjligt att komma fram på frivillighetens väg. Det finnes ett särskilt yttrande av utskottets ordförande angående maximiprislagen, ett yttrande som slutar på ett sådant sätt, att man skulle kunna tro, att det innebure ett yrkande av ordföranden. Han säger nämligen: »På grund av vad sålunda anförts anser jag mig icke kunna tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition.» Kan man icke tillstyrka, så måste man ju avstyrka, och då får man väl ur detta yttrande läsa ut, att herr ordföranden skulle vilja avstyrka ifrågavarande proposition. Men något yrkande i utskottet på avstyrkande av vare sig denna eller någon annan proposition har icke förekommit.

Jag har tillåtit mig säga detta och vill stanna vid det samt hemställer om bifall till utskottets hemställan.

Herr Skoglund: Herr talman! Jag tror, att om hans excellens statsministern och herr Lindqvist rätt uppfattat vad jag yttrat här, så skulle de båda finna, att det i stort sett är, vad som återfinnes i den kungl. propositionen vid lagtima riksdagen och vad första lagutskottet då yttrade. Jag har tagit fram dessa uttalanden och velat understryka dem, därför att jag tror, att det är riktigt, att man erinrar sig dem även vid detta tillfälle. Därmed har jag icke avsett att förslöa de kraftåtgärder som regeringen kan behöva vidtaga. Jag befarar emellertid, eders excellens, att tiderna kunna bli sådana, att det till regeringen framställes starka krav på att regeringen skall vidtaga alla de kraftåtgärder den har möjligheter till. Det kan då kanske vara ett stöd för regeringen att veta, att den har att väga mellan olika uppfattningar. Jag är alldeles övertygad om att herr Lindqvist finner, att vad jag här sagt icke är annat än vad jag tidigare givit till känna i utskottet. Det är ingenting som strider mot vad jag där yttrat, och därför kan jag med gott samvete yrka bifall till den proposition som här föreligger.

Efter härmed slutad överläggning biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 10.

Föredrogs andra särskilda utskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349). *Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen.*

Genom en den 6 september 1939 dagtecknad, till andra särskilda utskottet hänvisad proposition, nr 6, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att gilla det av Kungl. Maj:t den 6 september 1939 meddelade förordnandet, att vad i 2—7 §§ maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349) stadgas tillsvidare skulle äga tillämpning.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte gilla det av Kungl. Maj:t den 6 september 1939 meddelade förordnandet, att vad i 2—7 §§ maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349) stadgas tillsvidare skulle äga tillämpning.

I ett vid utskottets utlåtande fogat särskilt yttrande hade herr *Linnér* på anförda skäl förklarat sig icke kunna tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Utskottets hemställan föredrogs. Därvid yttrade:

Herr *Lithander*: Herr talman! Jag har tagit noga del av den reservation, som avgivits av herr *Linnér*. Den framhåller vissa farhågor, och jag kan inte neka till att jag delar dem. Maximiprislagen är ett oerhört skarpt instrument, som, när den tillämpas, inte så sällan kommer att ha en motsatt verkan till den, som i bästa avsikt är menad. Näringslivet är mycket känsligt, och redan befintligheten av en sådan fullmakt kan ha just den följd, som utskottets ordförande har påpekat, att den i tider av varuknapphet verkar tillbakahållande på producenterna. I stället för att, som det står här i utlåtandet, förfogandelagen säkerställer en oförändrad varutillförsel till marknaden, så är det nog så, att även om staten genom förfogandelagen givetvis kan disponera över befintliga tillgångar och förfoga över egendomen, skapar lagen säkerligen icke den nytillförsel, som den är avsedd att trygga.

Utskottets ordförande säger i sin reservation, att »den skärpta krigföringen från de stridande stormakterna har redan framkallat betydande svårigheter för importen av vissa för det svenska näringslivet viktiga varor. I den mån härigenom produktionens och kommunikationernas funktioner rubbas samt importen av för omedelbar konsumtion avsedda varor inskränkes, kan varuknapphet befaras.» Levande livet lär, att så är det, och då frågar man sig verkligen: Gör man det allmänna någon tjänst genom att lägga denna mycket stora fullmakt i regeringens händer? För min del tror jag inte man gör det, utan den kommer att ha en skadlig inverkan för folkhushållet. Prisreglerande åtgärder måste underlätas, om de befaras motverka varuanskaffningen. Jag tror inte regeringen har tillräckliga tentakler ute i näringslivet — erfarenheten hittills har inte visat, att så är fallet — med vilka den kan pejla djupen och veta precis vad som från ett ögonblick till ett annat ögonblick bör beslutas.

Utskottets ordförande säger också, att prisen böra inte heller fastläsas vid en viss höjd, då förutsättningarna undergå snabba och väsentliga förändringar. Man vet ju, att ett statligt organ aldrig kan fungera med den snabbhet och känslighet, som är nödvändig. Man vet, vilken tidsutdräkt, som vållas näringslivet vid varje sådan kristidsreglering, såsom nu är fallet. Jag tror, att utskottets ordförande har rätt i sina betänkligheter. Han slutar med att framhålla att det bör framläggas en plan, som bör underställas konung och riksdag, rörande regeringens prispolitik.

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen. (Forts.)

Jag tror att det hela är alldeles för litet skisserat för att man skall kunna lämna en dylik fullmakt åt regeringen, och jag styrkes i denna min uppfattning av det yttrande, som hans excellens statsministern nyss hade, när han sade att han hoppades att riksdagen ej ville förslöa maktmedlen. Det ligger rätt mycket i det uttalandet, ägnat att för mitt vidkommande ytterligare stärka den betänklighet, som utskottets ärade ordförande framfört i sin reservation.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen, och, herr talman, när en utskottsordförande säger, att han icke kan tillstyrka bifall till en kungl. proposition, inlägger jag för min del däri den meningen, att det är detsamma som ett yrkande om avslag.

Herr **Andersson** i Rasjön: Herr talman! Jag har begärt ordet för att understryka ett uttalande i propositionen, till vilken jag kan ge min fulla anslutning. Det heter där: »Liksom hittills böra försök till obefogade pris-höjningar i första hand mötas genom överenskommelser, kontroll från vederbörande näringsorganisationers sida, upplysningsverksamhet o. s. v.»

Jag skulle ha funnit det ganska tacknämligt för att inte säga naturligt, om utskottet hade understrukt detta uttalande och inte nöjt sig med den allmänna motivering, som har levererats i det första utlåtandet i serien. Inte annat än jag kan förstå böra alla parter vara bäst betjänta med att denna av Kungl. Maj:t rekommenderade utväg anlitas så länge som det överhuvud taget är möjligt. Åsättande av maximipriser är enligt erfarenheterna från förra krisen att anse som ett tveeggat svärd. Det kan visserligen vara tilltalande att tillgripa en sådan åtgärd i ett läge, där konsumenterna se sig hotade av alltför höga priser, men å andra sidan veta vi alla, som voro med på den tiden, att effekten kan bli den icke avsedda, nämligen att tillgången på varor avtar och att smygtrafik kommer i gång på alla möjliga vägar. Det finns ett medel att påverka prisbildningen eller i varje fall att söka påverka den, som just i dagarna använts av statens vednämnd, ett medel, som förefaller mig ganska sympatiskt och kanske också användbart på andra områden, och det är att lämna en anvisning om ett prisläge, som kan anses skäligt. Jag vill i detta sammanhang inte alls uttala mig om, huruvida de av statens vednämnd förordade priserna på vedbränsle och träkol äro lämpligt avvägda, men jag tror att vi alla kunna vara överens om, att det skulle vara till gagn jämväl på andra områden om det, på sätt som skett ifråga om veden, lämnades några riktlinjer ifråga om prisbildningen. Nu hör man många gånger klagomål över att den och den varan stigit. Här skola statsmakterna försöka hålla prishöjningen tillbaka, men det har inte lyckats. När en vara från den ena dagen till den andra stiger avsevärt i pris, har opinionen inget stöd för sitt bedömande av det rättmätiga eller orättmätiga däri, så länge något sådant meddelande inte lämnats. Det är ju möjligt, att i vissa fall goda skäl förelegat för prisstegring, i andra kanske det bara är ett försök att tillgodogöra sig spekulationsvinster, som orsakat det förändrade prisläget. Men om åtminstone beträffande stora varugrupper, där ett något så när fast prisläge kan åvägbringas, det lämnades anvisning från kristidsmyndigheterna, vad som skall anses som skäligt prisläge och en lämplig prisstegring, skulle därmed åtskilligt vara vunnet ifråga om uppfattningen bland den stora allmänheten.

Herr **Lindqvist**: Herr talman! Vad herr Andersson i Rasjön här yttrade, ger mig inte anledning att på något sätt bemöta. När jag begärde ordet var det för att ge en liten replik till herr Lithander utan att mer än på en punkt ingå i polemik med honom.

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen. (Forts.)

Till en början vill jag säga, att jag tror herr Lithander tar storligen fel, om han räknar med att utskottets ärade ordförande, landshövding Linnér, har med sitt skrivsätt menat, att han ville gå på avslag på propositionen. Det tror jag inte, ty då skulle han ställt ett sådant yrkande i utskottet. Enligt vanlig kutym går man inte så tillväga, att man framställer ett yrkande sedan utskottsbehandlingen är slutförd, utan man ställer ett yrkande inom utskottet för att få utrett, om man kan få majoritet för sin mening eller inte.

Nu säger herr Lithander, att han har mycket noga läst igenom herr Linnérs reservation, och han har sålunda noga genomläst, vad det står där. Men herr Linnér har visat sig tveksam även han, om det ändå inte kan bli sådana förhållanden, att en maximiprislag kan visa sig erforderlig, då han säger: »Skulle det oaktat fråga uppkomma om lagens försättande i tillämpning medan riksdagen är samlad, synes denna fråga på sätt lagen anvisar böra prövas av konung och riksdag gemensamt.»

När dessa fullmaktslagar föreslogos lagtida riksdagen till antagande, betonades från Kungl. Maj:ts sida — och riksdagsmajoriteten underströk det — att det kan bli sådan brådska, att man inte hinner sammankalla riksdagen, därför att lagarna kunde behöva sättas i kraft ganska snart. Den proposition, som vi nu ha framför oss, är daterad den 6 september, i dag skriva vi den 4 oktober. Vi se ju således, att det är erforderligt att vi ha lagarna utformade, så att den verkställande makten, regeringen, har möjlighet att handla snabbt och inte försitta någon tid.

Herr Kilbom: Herr talman! Genom herr Lindqvists anförande har herr Lithander och i någon mån också herr Skoglund fått svar på vad de i sina anföranden blottat av väldiga smärtor över det föreliggande förslaget. Jag skall emellertid inte underlåta, herr talman — jag säger det öppet — att anknyta några reflexioner till de synpunkter, som här anförts. Jag tror det kan vara lämpligt att det säges något från konsumenternas sida, de konsumenter, för vilka en prishöjning på 5 eller 10 procent spelar en högst avsevärd roll. Prishöjningen medför att tusental få försaka åtskilliga av de ting, som höra till vad man betraktar som livets nödtröft. Det är nog så intressant att konstatera, att högern tycks sakna intresse för sådana synpunkter. Bakom herrarnas smärtor inför föreliggande förslag ligga ju ändå bl. a. sådana synpunkter som: Låt oss nu se till, att priserna stiga, så att vi tjäna litet pengar; sedan får man försöka ordna det övriga så gott man kan!

Betecknande för högern är också den ståndpunkt, som dess press intar. Här ropas dagligen i alla sorters spalter, att regeringen skall göra något. Den skall avge förklaringar, och när den inte gör det snart nog, är den oduglig, åtgärder böra snarast möjligt vidtagas för att få en annan regering — till en början ombyte på vissa poster. Regeringen kan försvara sig, och jag anför inte detta till försvar för den, men jag anför det som bevis på, vilket dubbeltungat uppträdande man använder sig av från borgerligt håll. I riksdagen talar man om borgfred, ute i landet gör man vad man kan för att undergräva regeringens förtroende. Jag skall ta ett annat litet exempel.

För ungefär ett år sedan diskuterades frågan om att starta ett valsverk på Västkusten för att tillverka plåt till konservindustrien. Då var också avsikten därmed, att man skulle lätta den arbetslöshet, som där var rådande. Då förklarade man på borgerligt håll, att det är ekonomiskt vanvett, som regeringen nu tänker ta sig till med. Härmdagen upptäckte vi ett uttalande från konservindustrien i en borgerlig tidning, som kritiserade regeringen och statsmakterna för att de inte hade gjort någonting för att emotse den situation,

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen. (Forts.)

som nu hade uppstått för konservindustrien. Nu saknar man nämligen bleckplåt! Och vad kräva då bl. a. de, som förut beskärmade sig så oerhört över att staten skulle försöka göra något för att förebygga den situation, man nu kommit i? Jo, nu kräver man att staten skall avstå av den bleckplåt, som den lagrat, alldeles visst för ändamål, som trots allt ändå är viktigare än konservindustrien.

Jag undrar för övrigt, med anledning av här hållna anföranden, när det skall anses att en situation föreligger, då maximiprislagen skall tillgripas? Att döma av vissa vändningar i herr Skoglund's yttrande skall en sådan situation icke inträda någon gång, ty, säger han, man skall träffa frivilliga överenskommelser. Jag läste med stort intresse i en högertidning för några dagar sedan en artikel där man kastade sig över regeringen för den ståndpunkt den intagit under pågående förhandlingar med järnbruken. Det varnades ju också här i kammaren, att man inte skulle driva dessa förhandlingar så att de låstes fast. I någon av dagens tidningar talar man om, att priset på järn kommer att stiga med 25 procent, såvitt jag inte missminner mig. Prisstegringen blir 8 öre från årets början, därav 6 öre nu. Regeringen hade föreslagit 3 öre. Herr Skoglund, hur skulle ni handlat i denna situation? Regeringen försökte åstadkomma en frivillig överenskommelse. Järnbruken, som äro ansvariga för vederbörande produktion, sade: Vi vilja inte vara med om det, vi vilja ha 6 öre, alltså dubbelt så stor förhöjning. Vad skall det kunna göras från statens sida för att förhindra en oskälig prisstegring, när man uppträder på detta sätt från dem, som i andra situationer förklara: Vi vilja inte vara med om åtgärder, som medföra försämring av kronans värde, och arbetarna äro ju väldigt hyggliga, då de t. ex. vid avtalssituationen omkring kvartalsskiftet gått med på att skjuta på sina krav? Men järnbruksägarna anse tydligen inte, att de kunna skjuta på sina, och andra kunna heller inte skjuta på prisstegringar. Var och en, som har en liten smula kontakt med arbetarna ute i landet — konsumenterna som inte ha så god tillgång på pengar — vet att de säga så här: Här stiga priserna varje dag, hur skola vi överhuvud taget kunna klara upp denna situation?

Det är ju fastslaget i denna debatt och i de akter, som föreligga, att det inte är meningen att tillgripa vare sig förfogande- eller maximiprislagen i oträngt mål, och det är väl inte bara herrarna på den sidan, som ha den erfarenheten, att såväl förfogandelagen som maximiprislagen i viss situation *kan* förhindra varuframbringande. Men jag vädjar ändå till herr Skoglund: Skulle han inte kunna tänka på de fattiga konsumenterna, som kräva att priserna icke få drivas upp på sätt som för närvarande är fallet och som sker här med stöd av högerpartiet, i varje fall objektivt sett. Detta har framgått dels av den reservation, som föreligger, och dels av de yttranden, som förut ha hållits ifrån det hållet.

Herr Skoglund: Herr talman! Jag nödgas tyvärr konstatera, att herr Kilbom har återfallit i ett uttryckssätt och en tonart, som jag trodde han sedan några år tillbaka hade lämnat.

Han lägger i mitt uttalande en mening, som jag aldrig någonsin haft. Och det är alldeles oriktigt, då han säger att jag tydligen erfarit stora smärtor till följd av de åtgärder, som vidtagits för att bromsa upp prisstegringen o. s. v. Han går sedan vida längre och vill fastslå, att det parti jag tillhör, skulle icke ha något sinne för konsumenterna utan bara först och främst tänka på att producenterna vilja ha goda priser.

Tillåt mig, herr Kilbom, att erinra om vad jag sade. Jag sade, att vi ha

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen. (Forts.) stora och starka organisationer både inom industri, köpenskap, jordbruk och på arbetsmarknadens område. Jag tänkte — det erkänner jag öppet, herr Kilbom — inte minst på jordbrukets organisationer, och jag sade att jag förutsatte, och ville icke ens tänka mig något annat, än att både organisationerna som sådana och deras medlemmar skulle lojalt ställa sig till förfogande för att hjälpa statsmakterna i deras strävan att hålla en rimlig och skäligen prisnivå. Jag går ut ifrån, att det i allra högsta grad är ett samhällsintresse att så långt som möjligt se till, att i nuvarande situation ingen grupp blir pressad och i onödan får sitta emellan. Men vad jag sade var ungefär följande. Jag ville varna regeringen för att alltför häftigt tillgripa en maximiprislag, som skulle kunna medföra, att tillgången på varor, som vi icke ha i tillräcklig mängd, kunde ytterligare nedgå. Jag ville med andra ord, att regeringen icke skulle lyssna till ett sådant anförande, som herr Kilbom här höll, och med anledning av något sådant på ett alltför hastigt och, såsom jag ser saken, för folkhushållet farligt sätt vidtaga åtgärder, som kanske i ännu högre grad skulle för vårt folk försvåra tillgången av nödvändiga varor.

Här har herr Kilbom vidare talat om att järnbruksföreningen icke gått med på ett sådant pris, som regeringen ville ha, utan önskat en prishöjning av sex öre i stället för tre o. s. v. Jag känner ingenting till om den saken, men jag skulle vilja fråga herr Kilbom: är herr Kilbom övertygad om att tre öre är det absolut riktiga beloppet och sex öre felaktigt? Man kanske också kan komma i det läget, att man får anledning göra frågeställningen så: vi ha att välja emellan nödvändigheten av att försöka få fram en tillräcklig mängd av en vara till ett något högre pris eller att riskera, att varan fås fram i mindre omfattning och i otillräcklig mängd. Jag vill icke säga, att det är denna frågeställning, som förekommer i detta sammanhang, men jag är övertygad om att den mycket lätt kan komma att uppstå. Och — jag upprepar det ännu en gång, herr talman — herr Kilbom har i mitt anförande lagt in något helt annat än vad jag velat säga; jag yrkade bifall till de kungliga propositionerna utan att med ett ord nämna, att det skulle varit olämpligt eller oriktigt, att regeringen satt förfoganderättslagen i funktion. Icke heller har jag försökt påverka regeringen att göra någon inskränkning, därest man verkligen skulle få behov av att använda denna lag.

Herr Kilbom: Herr talman! Det är ju beklagligt, om jag sårat herr Skoglund genom att använda ett språk, som han trodde, att jag numera lagt bort. Jag vill dock bereda honom ytterligare smärta genom att säga, att om det finns stora folkgrupper i landet, som ha det svårt, så kommer jag att fortsätta med att använda det språk jag anser situationen kräva för att bevaka deras intressen. Och vad är det för situation? Jo, det är den situationen, att hundratusental människor i detta land ha en inkomst, som visserligen är högre än i andra länder, men som ändå är så pass knappt tillmätt, att varje öres prisstegring på de varor, de behöva, medför för dem svårigheter och försakelser. Jag vill säga till herr Skoglund och andra på det hållet, som betecknande nog blivit så nervösa över mitt anförande, att i en debatt, där herrarna varna statens myndigheter för att tillgripa de åtgärder, som avse att stoppa prisstegringarna, där är det en plikt för mig att stiga upp och påpeka, att det finns också andra intressen än dem, som herrarna representera. Jag tror emellertid att det är bättre att dessa saker påtalas här, än att det tigs med dem i kammaren och det ute i de djupa arbetarleden och inom andra löntagargrupper, där inkomsterna äro mycket begränsade, växer fram den uppfattningen, att här i riksdagen tiga arbetarnas talesmän, medan man låter högern tala ensam. Jag

Ang. gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen. (Forts.)
uttalar förvisningen att regeringen skall med hänsyn till hela vårt folks bästa använda de lagar, som den fått till sitt förfogande.

Här talas om vissa frivilliga organisationer. Ja, visst! Men vi ha ju sett hur dessa frivilliga organisationer uppträda, då det gäller att förhandla med statens högsta myndigheter. Man ställer till mig frågan, om jag kan garantera att 3 öre är en tillräcklig förhöjning för järnbruken. Jag har ingenting emot att diskutera den saken med herr Skoglund i detalj. Såvitt jag icke läst fel erbjöds vederbörande, framställare av en för bl. a. vår byggnadsindustri, ja, för hela vår industri utomordentligt viktig produkt, skydd mot eventuella förlustrisker genom statens ingripande. Detta ville man emellertid icke vara med om, utan då sade man: Vi skola ha den och den prisförhöjningen. Förlåt, herr Skoglund, men om nu alla andra organisationer uppträda på samma sätt, hur blir det då, vart bär det då hän, vem skall då skydda oss mot »oskäligen» prisförhöjningar? Då tar nog var och en saken i egen hand. Men det var ju detta man kom överens om, att vi skulle försöka förhindra i denna kris genom statsmakernas ingripande. Jag är icke facklig funktionär, men jag kan icke underlåta att ställa en liknelse: antag att i en kommande arbetsuppställning, där ett avtal med 400,000 arbetare står på tapeten, arbetarna också skulle säga, att det är gott och väl att regeringen och statens myndigheter föreslå oss att vi skola nöja oss med det och det, men järnbruken nöjde sig icke med det de blevo erbjudna, och vi skola be att få använda samma metoder. Tro herrarna att detta skulle bli så gagneligt? Jag uttalar f. ö. min stora tillfredsställelse med arbetarpartens uppträdande i samband med dessa avtalsuppställningar. Arbetarna ha visat att de kunna vara föredömliga för folket i övrigt, när de säga: Vi vilja icke medverka till framskapandet av en situation, som statsmakerna fullkomligt enhälligt — det var ju icke bara i princip eller hur? — förklarat sig vilja så långt möjligt förhindra. Jag tror att andra grupper ha anledning lära av de fackliga organisationernas uppträdande i denna situation.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Herr talmannen framställde propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på avslag å såväl utskottets hemställan som Kungl. Maj:ts förslag i ämnet; och blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 11.

Föredrogos vart efter annat andra särskilda utskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § lagen den 15 juni 1939 (nr 254) om skyldighet för kommun att fullgöra vissa av krig m. m. föranledda arbetsuppgifter;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande om tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m.;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förordnande jämlikt lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.; och

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens gillande av förordnande jämlikt 1 § lagen den 22 juni 1939 (nr 300) om förbud i vissa fall mot utrikes fraktfart med svenskt fartyg m. m.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 12.

Anmäldes och godkändes första särskilda utskottets skrivelser till Konungen:
nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder, luftfartsfonden och statens allmänna fastighetsfond m. m.;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till gasskyddsutrustning för det civila luftskyddet;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till lotsverket: säkerhetsanstalter för sjöfarten; och

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa rensningsarbeten i Gränsöström mellan Vikbolandet och Gränsö m. m.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Silfverbrand</i>	under 8 dagar fr. o. m. den 7 okt. och
» <i>Eriksson</i> i Toftered (sjuk)	» 4 » » » 4 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.16 e. m.

In fidem
Sune Norrman.